

Nederlandse Vrouwen Raad

adres Benoordenhoutseweg 23
2596 BA Den Haag
tel 070 - 3469304
fax 070 - 3459346
e-mail info@de-nvr.nl
website www.de-nvr.nl

Redactie nieuwsbrief

postadres Benoordenhoutseweg 23
2596 BA Den Haag
Pia Band-Hunteman
tel/fax 020 4361679
e-mail p.band@planet.nl
redacteuren Pia Band-Hunteman
Tini Jansen-Bruul
Marianne Jongkind-Voncken
Anke Leys (bestuurslid NVR)

Algemene Leden Vergadering

donderdag 17 november 2005

Vredenburg 19, Utrecht.

Van 10.15 uur tot 16.00 uur,
inloop vanaf 10.00 uur.

Broodjes € 5.- incl. koffie en thee.

Deelname aan de lunch s.v.p. vóór

11 november opgeven bij het NVR

kantoor: tel. 070-3469304

13^e jaargang nummer 3

Deze nieuwsbrief verschijnt vier maal in 2005.

De volgende nieuwsbrief

De 13^e jaargang nr. 4 verschijnt december 2005.

Kopij vóór 20 november a.s. inzenden aan bovenstaand adres of e-mailen naar p.band@planet.nl

Van het bestuur

In deze tijd van het jaar krijg ik weer een soort Winnie-de-Pooh gevoel. Overal gonst en zoekt het, ministers en andere hoogwaardigheidsbekleders gedragen zich als zachtaardige bijen die ons veel zoete beloften doen. Het komend jaar zal voor ons allemaal vast en zeker goed uitpakken, daar hoeven we toch niet over in te zitten??

Waar komen de meevallers vandaan vraag ik me af, uit welke portemonnee zijn ze eerst betaald? Over tegenvallers wordt in dit stadium niet gesproken, dat zou ons allemaal afschrikken en met gemeenteraadsverkiezingen in het vooruitzicht...

Laten we er even bij stilstaan: zijn er de afgelopen jaren geen tegenvallers geweest?

Zijn we vergeten dat de invoering van de euro toch wel erg ingrijpend is geweest voor de meeste huishoudens?

Hoe is de nieuwe wet kinderopvang bevallen - of liever gevallen? Want dat de wet voor veel groepen ouders een grotere financiële belasting betekent is algemeen bekend.

Hoe zal het ons vergaan met de WMO? Maken we ons onnodig zorgen, zal alles bij dat éne loket bij de gemeenten inderdaad zo duidelijk en vriendelijk lopen als wordt voorgesteld en zullen wij, als vrouwen, niet toch weer extra belast worden?

En weet u al hoe het zorgstelsel straks voor u zal uitpakken of maakt u zich net zoveel zorgen als vele anderen?

Het bestuur van de NVR hoort, leest en ziet veel. Er zijn vragen vanuit de lidorganisaties, van individuele vrouwen en ook van buiten onze organisatie. Vragen die in de meeste gevallen bezorgdheid uitspreken, bijvoorbeeld over het in praktijk brengen van die mooie woorden normen en waarden. Lukt dat allemaal? Leeft het nog?

Er is ook bezorgdheid over onze samenleving, over de aandacht van de regering voor de individuele burger, voor organisaties zoals die bij ons zijn aangesloten en heel specifiek aandacht voor vrouwenbelangen.

Elders in dit blad leest u de open brief die namens onze lidorganisaties door het bestuur en namens onze lidorganisaties is gestuurd aan Minister President Balkenende. We hopen dat hij aandacht aan deze brief wil schenken op zodanige wijze dat wij in de regeringsverklaring en miljoenennota antwoord zullen vinden op onze concrete vragen. Het is al gauw de derde dinsdag in september..

Marianne Horsman – Wagener
voorzitter

Vrouwen, elders in Europa — een impressie van de voorzitter

Eind augustus was ik uitgenodigd om een feestelijk weekend door te brengen in Vilnius, de hoofdstad in Litouwen. De Soroptimistclub Vilnius Old Town bestond 10 jaar en aangezien ik aan de wieg heb gestaan van haar ontstaan was het een goede reden om nu deze verjaardag bij te wonen.

De eerste keer dat ik Litouwen bezocht was in het vroege voorjaar 1994: kort na de dramatische gebeurtenissen waardoor Litouwen onafhankelijkheid verkreeg.

In 1989 hadden zo'n 2 miljoen mensen uit de drie Baltische staten zich verzet tegen het Russische regime door een menselijke hand-in-hand keten te vormen van 600 km lengte. In 1991 boden ongewapende, vredelievende burgers verzet tegen de zware Russische militaire tanks die op hen inreden. Er vielen doden, maar het verzet hield stand en op 9 februari sprak een absolute meerderheid zich in

een referendum uit voor onafhankelijkheid. Op 17 september van datzelfde jaar werd Litouwen lid van de VN.

In 1994 was met nog niet erg aan de vrijheid gewend. Het leven was uitermate moeilijk, want alle voorzieningen die er voor die tijd bestonden waren opgeheven. De mensen waren somber, grijs, er werd weinig gelachen en ik merkte dat met name vrouwen niet gewend waren om in een groep te communiceren.

Dit weekend vierde ik ook iets: mijn tiende bezoek aan Litouwen. Wat is er veel veranderd sinds toen! De straten zijn niet alleen goed geplaveid (niet meer die gaten waar je zeker eens per dag bijna in valt), de winkels voorzien van fraaie etalages met aantrekkelijke artikelen, maar wat vooral opvalt zijn de mensen, andere kleding en vrolijke gezichten.

Open brief aan Minister President Balkenende

Excellentie,

Het bestuur van de Nederlandse Vrouwen Raad constateert een toenemende onrust en bezorgdheid onder verschillende groepen van de bevolking; dit willen wij graag aan u voorleggen. Het is duidelijk dat het kabinet een steeds grotere verantwoordelijkheid bij de burger legt om een bijdrage te leveren aan het goed functioneren van de samenleving. Dit betreft vooral ook de onbetaalde inzet als vrijwilliger.

Een recent voorbeeld is de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO), waarmee staatssecretaris mevrouw Ross zich als maatschappelijk doel gesteld heeft dat: "alle burgers meedoen aan alle facetten van de samenleving, al of niet geholpen, door vrienden, familie of bekenden en als dat niet kan, is er ondersteuning vanuit de gemeenten".

Nederland kent reeds een grote inzet van vrijwilligers in de verschillende vormen van maatschappelijke participatie. Vier miljoen mensen zetten zich op een of andere wijze vrijwillig in. Ongeveer 500.000 Nederlanders zijn actief in de vrijwillige hulpverlening en thuiswonende zieken en gehandicapten worden verzorgd door 2,4 miljoen mantelzorgers (Sociaal Cultureel Planbureau). In professionele welzijnsinstellingen werken op elke beroepskracht 8 – 10 vrijwilligers (NIZW). Het overgrote deel van deze inzet komt van vrouwen.

Vrouwen zijn van oudsher georganiseerd in tal van vrijwilligersorganisaties en netwerken die diep in de structuur van de maatschappij zijn geworteld en van waaruit grote hoeveelheden onbezoldigde maatschappelijke activiteiten ontstaan, mogelijk worden gemaakt en worden ondersteund.

Terwijl vrouwen enerzijds geacht worden volledig te participeren op de arbeidsmarkt, verwacht het kabinet tegelijkertijd dat zij hun steeds schaarser wordende vrije tijd – nog meer dan reeds nu het geval is – aan vrijwilligerswerk besteden. Daar komt bij dat de ondersteuning aan de structuren, die deze maatschappelijke inzet mogelijk maken, teruggedraaid en vaak zelfs volledig wegbezuinigd is. Met alle gevolgen van dien.

Geachte heer Balkenende,

Dank u voor het vertrouwen dat u in ons vrouwen stelt als motor van de samenleving. Echter, ook een motor heeft brandstof nodig. Het komt de levensduur bovendien niet ten goede als die motor 24 uur per dag doordraait.

Vrijwillig is niet vrijblijvend. Daar zijn wij ons als vrouwen uit het vrijwilligerscircuit volledig van bewust. Maar wij vragen ons af of de overheid zich voldoende bewust is van haar verantwoordelijkheid naar vrijwilligers c.q. mantelzorgers toe. Vrijwilligerswerk mogelijk maken kost immers wel degelijk geld. We kunnen ons niet aan de indruk onttrekken dat betaalde politici die zelf kunnen terugvallen op een vanuit de publieke middelen gefinancierde ondersteuningsstructuur soms geneigd zijn dat te vergeten.

We doen een dringend beroep op u als minister-president om hier in de behandeling van de miljoenennota nadrukkelijk rekening mee te houden.

In de belangrijkste winkelstraat zag je allerlei fris gekleurde kramen en toen ik vroeg wat voor markt dat was werd mij verteld dat deze werd gehouden ter gelegenheid van het vierde congres voor vrouwen.

De vrouwen hier zijn georganiseerd in plaatselijke verenigingen die zijn gebundeld per regio. De regio's presenteerden zich met kramen vol speciaal en regionaal voedsel, kunstnijverheid en met informatie over hun organisatie (= ledenwerving!). Er was een enorme belangstelling zodat er een gezellige sfeer ontstond.

Elders in de stad vond het vierde vrouwencongres plaats. Het eerste en tweede congres dateren van begin 20^e eeuw, daarna waren er de bezettingen en oorlogen. Het derde congres vond plaats in 2000 en nu dus het vierde. Naast onderwerpen als vrouw en onderwijs, vrouw en gezondheid, vrouw en wonen was er nu speciaal aandacht voor

vrouw en wetenschap. Een van de leden van de Soroptimistclub was niet alleen initiatiefnemer hiervoor maar heeft er ook presentaties gehouden.

Het ligt in de bedoeling een database op te zetten van vrouwen werkzaam in wetenschap.

Mij viel op dat het de vrouwenorganisaties ontbreekt aan een koepelorganisatie. Een koepel zou het werk gemakkelijker maken en de mogelijkheid openen gezamenlijk contacten met de overheid aan te gaan.

Ligt hier (wellicht via PUM) een taak voor de NVR?

Marianne Horsman - Wagener

Concreet vragen wij van u:

- * dat er voldoende middelen worden uitgetrokken voor de ondersteuning van de vrijwilligersinfrastructuur. Het gaat ons niet om goed bedoelde trainingsprogramma's en externe informatie- of adviesorganen, maar om rechtstreekse ondersteuning aan de vrijwilligersorganisaties zelf om hun werk te kunnen blijven doen.
- * dat wij kunnen rekenen op gender-responsive budgeting in uw begrotingen, zodat de publieke middelen evenredig ten goede komen aan mannen en vrouwen en eventuele negatieve gevolgen van beleid voor vrouwen worden gecompenseerd.
- * dat de regering het pakket van wijzigingen in zowel de ziektekosten verzekering, de AWBZ en de WMO nog eens doordenkt. De wijzigingen tonen helaas weinig samenhang, waardoor de druk op vrouwen toeneemt, het welzijn afneemt en het tegengestelde bereikt wordt van hetgeen beoogd.
- * dat de praktische aanbevelingen die de Raad voor Werk en Inkomen in voorbereiding heeft om vrouwen te stimuleren en te faciliteren om "een volwaardige rol in het arbeidsproces te spelen" serieus worden genomen o.a. door de vrouwenorganisaties actief te betrekken in de door de Tweede Kamer gewenste gender impact analyse.

U veel wijsheid en visie toewensend,

namens de lidorganisaties,

Het bestuur van de Nederlandse Vrouwen Raad

Antwoord van Minister-president Balkenende op de open brief ter gelegenheid van het officiële bezoek van President Bush, eerder dit jaar aan ons land (zie nieuwsbrief juni 2005)

Geachte mevrouw Horsman-Wagener

Graag reageer ik op uw brief van 4 mei 2005 waarin u uw zorg uitspreekt over het Amerikaanse beleid op het terrein van seksuele en reproductieve gezondheid en rechten (SRGR)

Ik deel uw zorg. Zorgwekkend is met name dat het in dit specifieke geval niet alleen gaat om nationaal beleid, maar om beleid dat actief wordt uitgedragen in derde landen en daarmee directe gevolgen heeft voor de burgers in die landen, in het bijzonder vrouwen. De zogenaamde Global Gag Rule is hiervan exponent en heeft – helaas – geleid tot het wegvallen van financiering voor klinieken die onder meer seksuele voorlichting verzorgen, middelen voor family planning aanbieden en waar nodig ondersteuning geven om abortus die plaatsvindt, medisch verantwoord en veilig te maken. Enkele donoren, waaronder Nederland, proberen de consequenties van het Amerikaanse beleid op te vangen door het verstrekken van extra financiële bijdragen aan de getroffen NGO's. In multilateraal en bilateraal verband nemen wij het voortouw en gaan wij over deze kwestie de dialoog met de Verenigde Staten actief aan. Belangrijk is de gesprekslijnen goed open te houden. Een goed voorbeeld van het benutten van mogelijkheden binnen de bestaande marges is het Memorandum of Understanding met de VS inzake strategische samenwerking op het terrein van Aids in Sub-Sahara Afrika.

Zoals u weet, is de Nederlandse steun aan het thema SRGR geen ad hoc-steun: gebrek aan controle op eigen vruchtbaarheid is een probleem dat niet alleen duidelijke mensenrechtenaspecten kent, maar ook direct gerelateerd is aan armoede.

Seksuele en reproductieve gezondheid en rechten is dan ook een van de hoofdthema's in het huidige ontwikkelingssamenwerkingsbeleid. Met een bijdrage van rond de 55 miljoen Euro is ons land daarom al enkele jaren de belangrijkste financier van de UNFPA, het VN Bevolkingsprogramma. De inzet van de VN-Organisatie heeft er onder meer toe geleid dat vandaag de dag 500 miljoen vrouwen in ontwikkelingslanden kunnen beschikken over voorbehoedsmiddelen. Omgekeerd scheelt dit op jaarbasis 187 miljoen ongewenste zwangerschappen, 105 miljoen abortussen, 22 miljoen miskramen, 1,7 miljoen babysterftes en bijna 700.000 moedersterftes. Bovendien hebben deze middelen, in

het bijzonder condooms, een grote impact in de strijd tegen de verspreiding van HIV. Tijdens het Nederlandse EU-Voorzitterschap in 2004 is dankzij een Nederlands initiatief door de EU een extra bijdrage van meer dan 80 miljoen dollar gegeven aan het door UNFPA beheerde Reproductive Health Commodity Fund ten behoeve van ondermeer voorbehoedsmiddelen. Daarnaast steunt ons land met woord en daad overheden en NGO's in hun werk op dit gebied in ontwikkelingslanden.

Naast substantiële financiële steun speelt Nederland een belangrijke rol bij het voortdurend agenderen van het thema SRGR in bilateraal en multilateraal verband.

In het licht van de evaluatie van de Millenniumdoelstellingen (MDG's) is Nederland een van de belangrijkste voorvechters van het opnemen van een extra target en bijbehorende indicatoren onder MDG 5 (Maternal Health over de noodzaak tot universele toegang tot diensten op het gebied van SRGR. Dankzij de niet aflatende inzet van ons land, ook tijdens het afgelopen Nederlandse EU-Voorzitterschap, heeft de Raad Algemene Zaken en Externe Betrekkingen deze doelstelling op 23-24 mei jl. overgenomen. Ik streef naar volledige overname hiervan door de Europese Raad medio juni aanstaanden, opdat de EU-lidstaten

Inclusief Nederland, tijdens de Millenniumtop in september 2005, waar regeringsleiders uit de hele wereld de voortgang bij de realisatie van de MDG's zullen evalueren, een krachtig geluid laten horen.

U kunt er zeker van zijn dat wij het beleid inzake seksuele en reproductieve gezondheid en rechten met kracht zullen voortzetten zowel in multilateraal als bilateraal verband met als doel de rechten van mensen in de praktijk en hun toegang tot middelen en diensten te verbeteren. Een daarmee een concrete bijdrage te leveren aan de realisatie van de Millenniumdoelstellingen in 2015.

Met waardering voor uw interesse en uw actieve inzet,
Hoogachtend,

Mr. Dr. J.P. Balkenende

NVR aan de slag met WMO!?

Het begon allemaal op de nieuwjaarsreceptie van Hare Majesteit. Daar sprak de voorzitter van ons bestuur, Marianne Horsman, met Mw. Ross-van Dorp en gaf aan dat binnen de lidorganisaties van de NVR grote zorgen leven over de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO). De reactie van de staatssecretaris van VWS was “geruststellend”: de NVR moest vooral eerst met haar komen praten en zich persoonlijk nader laten informeren.

Wat gebeurde er verder?

De afspraak vond uiteindelijk op 2 juni 2005 plaats, maar helaas was Mw. Ross zelf plotseling verhinderd. Gelukkig had de NVR zich goed voorbereid. Voorafgaand aan dit gesprek is met veel hulp vanuit lidorganisaties een uitvoerige notitie opgesteld met vragen en verwachtingen die er binnen de NVR leven. Mede door die goede voorbereiding was het gesprek met de Directeur Lokaal Beleid, mevrouw Smulders en haar beleidsmedewerker mevrouw de Heus erg constructief. In dit gesprek en uit de daarop ontvangen brief van Mw. Ross lijkt VWS gevoelig voor het betrekken van de NVR en haar achterban bij de implementatie van de WMO.

Projectaanvraag

Na deze gedachteswisseling is spoorlags een projectaanvraag opgesteld en op 28 juli 2005 ingediend met als titel “Met het oog op de toekomst: de invoering van de WMO en de positie van vrouwen.” Het aangevraagde subsidiebedrag bedraagt ongeveer 270.000 euro en een vrijwilligersbijdrage ter waarde van ruim 220.000 euro. Kort samengevat zet de aanvraag in op betrokkenheid van de NVR bij de ‘gender impact assessment’, die inmiddels ook door de Tweede Kamer is gevraagd. Uiteraard omvat deze aanvraag ook een budget voor informatievoorziening.

Vrouwen onder druk

Centraal in onze zorgen rondom de WMO staat de vraag of juist vrouwen straks niet nóg meer onder druk komen te staan om de rol van mantelzorger op zich te nemen. Keer op keer stelt de staatssecretaris dat het doel van de WMO is: “Meedoen van álle burgers aan álle facetten van de samenleving, al of niet geholpen door vrienden, familie of bekenden. Dat is de onderlinge betrokkenheid van mensen.” Pas als dát niet kan (lees: geen mantelzorger beschikbaar) is er ondersteuning uit de gemeente. Ieder van ons herkent de druk die dat voor vrouwen gaat betekenen en wat dat - los van de emotionele en fysieke belasting - kan betekenen voor de arbeidsparticipatie van vrouwen.

Tweede Kamer (subkop)

Gelukkig is ook de Tweede Kamer alert op de mogelijke gevolgen van de WMO. Méér dan bij de discussies over het nieuwe zorgstelsel laten zij van zich horen op dit dossier en hebben zij ook invloed. Immers, mede onder druk van de Tweede Kamer is de introductie van de WMO een half jaar uitgesteld tot 1 juli 2006. Ook zal bijvoorbeeld het onderdeel huishoudelijke verzorging nu gefaseerd en afhankelijk van de resultaten van de pilots worden ingevoerd. Hopelijk krijgt ook de NVR - via toekenning van de projectsubsidie - de kans “constructief samen te werken met VWS om gendersensitief beleid te realiseren, de positie van vrouwen in de samenleving te versterken en hun actieve maatschappelijke participatie op een verantwoorde wijze mogelijk te maken.” Aldus de slotzin van de begeleidende brief bij onze projectaanvraag. Rest het bestuur veel dank aan de werkgroep ‘Older Women Count’ en de lidorganisaties en mensen die voortvarend hebben meegewerkt aan deze acties rondom de WMO.

Anke Leys

Vrouwenvertegenwoordiger AVVN 2006

Vrouwenvertegenwoordiger in de Koninkrijksdelegatie naar de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties in 2006?

Een mond vol. En als ik het moet uitleggen knikken de meesten geamuseerd, zo van “een leuke vakantie in New York zeker” of ze vragen “is dat vrouwengedoe in deze tijd nog wel nodig? Vrouwen in Nederland zijn toch al geëmancipeerd?”

Wellicht zijn wij al een stuk op weg, maar dat geldt niet voor alle vrouwen in de wereld. Als oud lid van het Europees Parlement, en in die hoedanigheid vice-voorzitter van de Commissie Ontwikkelingssamenwerking weet ik dat er nog veel werk moet worden verzet en dat met name de VN daar een belangrijke bijdrage aan kan leveren. Dat is ook de reden dat ik de kennis en ervaring die ik daar en in andere posities heb opgedaan graag beschikbaar stel voor de verbetering van de positie van vrouwen waar ook ter wereld. En dat ook in Nederland nog wel het een en ander te doen is valt niet te ontkennen. Ik hoef maar om mij heen te kijken om te zien dat in veel besturen mannen verreweg in de meerderheid zijn, politieke functies nog lang niet evenredig verdeeld zijn, dat Raden van Commissarissen van grote bedrijven vrijwel geheel uit mannen bestaan. Dat ook in Nederland huiselijk geweld tegen vrouwen in 1 op de 5 gezinnen voorkomt. En dat uitgerkend de positie van de vrouw het grote strijdpunt in de nieuwe Grondwet voor Irak vormt, terwijl er juist in postconflict gebieden nieuwe kansen zijn om vrouwen meer zeggenschap te geven in de politiek en diverse instituties. Er is dus nog genoeg te doen. Ik voel mij dan ook buitengewoon vereerd dat de NVR mij heeft aangewezen om in 2006 als vrouwenvertegenwoordiger in de Koninkrijksdelegatie naar de AVVN mijn stem namens alle Nederlandse vrouwen te laten horen.

Mijn ervaring? Ik ben 63, echtgenote, moeder en grootmoeder en bestuurder in een aantal culturele organisaties en ondernemingen. Reeds vroeg heb ik mij aangesloten bij Man Vrouw Maatschappij en meegewerkt aan het opzetten van VOS cursussen. Als docent Engels en later conector heb ik een project voor meisjes en wiskunde opgezet. In mijn politieke carrière als Statenlid in Noord Holland en in het Europees Parlement heb ik mij steeds ingezet voor gelijke rechten voor vrouwen en mannen.

In het Europees Parlement heb ik de kans gehad mij ook internationaal op dit terrein bezig te houden, niet alleen als rapporteur en woordvoerder op een aantal specifiek voor vrouwen belangrijke dossiers, zoals Cairo+ en de Millennium doelstellingen, maar ook op het terrein van “mainstreaming” bij andere portefeuilles. Door mijn vice-voorzitterschap van de Commissie Ontwikkelings-

Drs. Marieke J. Sanders – ten Holte

samenwerking was ik lid van de ACP-EU Joint Parliamentary Assembly (bestaand uit parlementariërs uit Afrika, de Caribische en Pacific eilanden en de EU) en heb ik vele reizen gemaakt naar landen in Afrika, Latijns Amerika en Oost Europa. Steeds heb ik in die landen bij mijn gesprekspartners - ministers en volksvertegenwoordigers - en in de media vrouwenzaken bewust aan de orde gesteld. Ook als Hoofd Waarnemer van de EU Verkiezingswaarnemersmissie in Malawi (2004) heb ik specifiek gerapporteerd over de politieke deelname van vrouwen, een onderwerp dat zich er zeker voor leent om in de VN weer aan de orde te stellen. Ook het grote belang van de economische zelfstandigheid van vrouwen, opleiding en gezondheidsaspecten heb ik op veel plaatsen kunnen benadrukken. Als Honorair Consul van Botswana, merk ik ook dat gender equality in Afrikaanse landen met succes kan worden aangepakt. Verder heb ik regelmatig contact met NGO's op deze terreinen en met de gender specialisten bij de VN.

Tenslotte is het métier van het maken en uitspreken van statements en het creëren van draagvlak hiervoor, in een internationale omgeving bekend terrein, en als politicus weet ik hoe belangrijk het is om de media te betrekken bij het zichtbaar maken van je inspanningen. Rest mij nog te melden dat ik lid ben van de VVD, Soroptimist International, de Vereniging Vrouwen met Academische Opleiding, Vrouwen Belangen en donateur van Tesselshade-Arbeid Adelt.

Als vertegenwoordiger van de Nederlandse vrouwen hecht ik eraan om in nauwe samenwerking met de vrouwen organisaties te komen tot een geïnspireerde bijdrage. Ik zal graag gebruik maken van de diverse gremia om tot gedachten uitwisseling te komen. Maar eerst is het de beurt aan Mathilde van den Brink, de vertegenwoordigster voor 2005. Veel succes toegewenst!

Drs. Marieke J. Sanders – ten Holte
e-mail: mariekanders@wxs.nl

Uit de NVR commissies

Nieuws uit de Commissie Duurzaam Samenleven

Samenstelling

De Commissie DS (v/h DO) heeft sinds deze zomer de volgende samenstelling: Marina van Koten, Francine Thielen, Lies Visscher, Lesha Witmer (voorzitter) en Sigrid Bollwerk (te benoemen in ALV 17 november a.s.). De Commissie heeft nog een vacature; het profiel en verdere informatie kan worden opgevraagd bij het NVR kantoor bij Margaretha Bakker, die de Commissie beleidsmatig ondersteunt. Bestuursliaison is Marry Molenaar.

Duurzaam beleid

Aan de vooravond van Prinsjesdag hebben de vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties naar de CSD – waaronder Catharien Terwisscha van Scheltinga en Lesha Witmer, de vrouwenvertegenwoordigers naar CSD 13 en 12 - een brief geschreven aan de minister-president over de vertaling van internationale afspraken naar de Nederlandse situatie en wat wij verwachten van dit kabinet. De brief zal worden gepubliceerd op de website: www.genderenduurzaamheid.nl.

NVR-Werkconferentie

Met het Oog op de Toekomst: Van Duurzame Ontwikkeling naar Duurzaam Samenleven 10 en 11 juni jl.

Het doel van de conferentie was om op basis van 10 jaar activiteiten op het gebied van duurzame ontwikkeling van de NVR en lidorganisaties gezamenlijk te bezien wat er is bereikt en op basis daarvan te bepalen wat we in de toekomst gaan doen. Aan de orde waren de vragen: welke onderwerpen zijn nog actueel en welke thema's en activiteiten moeten worden opgepakt; welke rollen, vaardigheden en kwaliteiten van de afzonderlijke lidorganisaties en van de koepel liggen er; wie doet wat en waarom?

Naast heel veel deelnemende vrouwen uit de lidorganisaties, waren te gast o.m. de voorzitter van de Visitatiecommissie Emancipatie en de ambassadeur Duurzame Ontwikkeling evenals vertegenwoordigers van de Ministeries van VROM en Sociale Zaken. Een uitgebreid verslag verschijnt binnenkort. Op basis van de uitkomsten wordt nu gewerkt aan de plannen voor 2006-2008, die we hopenlijk kunnen presenteren tijdens de AV in november a.s.

Visitatiecommissie emancipatie.

Het kabinet heeft een commissie ingesteld die moet nagaan wat de overheid gedaan heeft met de voornemens op het gebied van gender mainstreaming. O.a. bij het ministerie van VROM en Landbouw hebben leden van de commissie DS en lidorganisaties die actief zijn op die terreinen deelgenomen aan workshops over gender mainstreaming in het beleid. De commissie komt in september met voorlopige conclusies uit de evaluatie.

Water Week Stockholm.

Alice Bouman en Lesha Witmer hebben deelgenomen aan de waterweek in Stockholm. Het was een goede gelegenheid om afspraken te maken over de deelname van vrouwen aan het 4e Wereld waterforum in Mexico (zie www.worldwaterforum4.org.mx/home/womcoal.asp?lan=). Lesha Witmer werd opnieuw gekozen als vertegenwoordiger van de maatschappelijke organisaties in het EU Water Initiatief. Meer nieuws binnenkort op www.genderenduurzaamheid.nl

Voor uw agenda

30 of 31 maart 2006: vrouwen en waterdag 2006, watermuseum Arnhem. Voor achtergrondartikelen en inhoudelijke informatie, zie de DO Koerier.

Duurzame Dinsdag 6 september.

De NVR is één van de organisatoren van Duurzame Dinsdag. Op deze dag, twee weken voor Prinsjesdag, vragen we de aandacht van Kabinet en Tweede Kamer voor Duurzame Ontwikkeling. Het thema is 'Bagage voor een duurzame samenleving. Wat kunnen we leren van elkaar?' Binnen dit thema zal er aandacht zijn voor projecten en ideeën waar interactie, interculturele en mondiale uitwisseling centraal staan. Alle lidorganisaties zijn gevraagd bijdragen te leveren voor het koffertje. Meer informatie: www.duurzamedinsdag.nl

Duurzame dinsdag

Kort verslag bijeenkomst van: IVN, NVR, Nationale Jeugdraad en FORUM op 6 september 2005 in Nieuwspoort, Den Haag in het kader van Duurzame Dinsdag.

Duurzame dinsdag is een gezamenlijk initiatief van IVN Nederland, de NVR, de Nationale Jeugd raad en FORUM.

Op deze dinsdag, twee weken voor Prinsjesdag, wordt aandacht gevraagd van Kabinet en Tweede Kamer voor duurzame ontwikkeling. Het thema is 'bagage voor een duurzame samenleving. Wat kunnen we leren van elkaar?' Binnen dit thema zal er aandacht zijn voor projecten en ideeën waar interactie, interculturele en mondiale uitwisseling centraal staan.

Meer dan 150 aanwezigen, afgevaardigden van maatschappelijke organisaties, waaronder veel van onze lidorganisaties, en burgers gaan in gesprek met politici, bestuurders en beleidsmakers.

Het officiële gedeelte werd afgesloten met het overhandigen aan minister Verdonk van het duurzame koffertje, waarin initiatieven en ideeën over duurzaamheid.

Er waren vier sprekers: De heer Peter Rombouts, voorzitter IVN Nederland, heette de aanwezigen welkom en vertelde iets over de ontstaansgeschiedenis van Duurzame Dinsdag.

Mevr. Prof. Dr. Jacqueline Cramer vertelde over haar ervaringen met een twintigtal bedrijven die internationaal zijn georiënteerd zoals Shell, Heineken e.d. Wat zijn de problemen waar je mee te maken krijgt, hoe kunnen ze eventueel worden ondervangen of opgelost, dit alles in het licht van duurzaam produceren en uitgaande van de profit, people en planet gedachte.

De heer Ate Oostra, DG ministerie LNV had een redelijk theoretisch verhaal over bagage voor een duurzame samenleving. Hij legde vooral de nadruk op het "leerelement" bij duurzame ontwikkeling.

Uit de aangesloten organisaties

Vrouwenbelangen 111 jaar en nog steeds nodig

In de vorige nieuwsbrief vertelden wij al over de ambitieuze lustrumviering van Vrouwenbelangen. 11 activiteiten in het jaar 2005, waarin de vereniging 111 jaar bestaat. Die oude vereniging met de lange naam, Vereniging voor Vrouwenbelangen, Vrouwenarbeid en Gelijk Staatsburgerschap. In die volledige naam weerklinkt wel haar lange voorgeschiedenis en haar brede belangstelling. Wat betreft het Gelijk Staatsburgerschap kan ieder zich voorstellen hoe blij wij waren met de recente uitspraak van de rechtbank in Rotterdam betreffende de discriminerende regels van de SGP om vrouwen uit te sluiten van het lidmaatschap van haar partij. En vanzelfsprekend behoorde onze vereniging tot de organisaties, die samen met het Clara Wichmann proefprocessenfonds de procedure hebben aangespannen.

Het 22ste lustrum wordt gebruikt om ons op veel plaatsen te manifesteren en om nieuwe leden te werven. Er waren tot nu toe goedbezochte en inspirerende bijeenkomsten in Utrecht, Nijmegen, Den Haag, Zwolle, Rotterdam, Groningen en Amsterdam. Elke bijeenkomst had een ander thema...van Vrouwen en Kunst tot Vallen en Opstaan; Van Vrouwen in de wereld tot Kleurrijke Ontmoetingen. Op de website van Vrouwenbelangen staan verslagen en/of beeldreportages.

Wij willen met deze vorm van lustrumviering naar buiten treden. En dat lukt aardig, want tot ons grote plezier waren op sommige plaatsen de leden van Vrouwenbelangen zelfs in de minderheid. De bedoeling is aan te tonen dat onze activiteiten nog steeds nodig zijn omdat

de emancipatie van vrouwen nog lang niet voltooid is. En niet-leden er van te overtuigen dat zij als lid van onze vereniging een steentje bijdragen aan de vrouwenemancipatie, in Nederland en daarbuiten.

Wat staat nog op het lustrumprogramma:

Woensdag 12 oktober Eindhoven, hotel Pierre. Mineke Bosch over haar boek Aletta Jacobs en Mirjam Mare met een professionele vertelvoorstelling.

Zaterdag 5 november Arnhem, slotmanifestatie in conferentieoord KUMPULAN, op landgoed Bronbeek. Hier zien we een toneelstuk over vrouwen in de periode van Nederland als koloniale heerser. En als afsluiting van het lustrumjaar worden de vernieuwde website en het lustrumboek (getiteld: Onverwachte Dialogen) gepresenteerd.

Uitvoerige informatie is te vinden op www.vrouwenbelangen.nl. Het programma is voor *iedereen* toegankelijk. Wel graag tevoren aanmelden bij de voorzitter van de Lustrumcommissie Lousje Backx, 06-24625546, e-mail: lousjebckx@zonnet.nl.

VVAO

Vereniging van vrouwen met hoge opleiding
"In het teken van succes"

*Netwerk*conferentie voor hoogopgeleide vrouwen die hun positie op de arbeidsmarkt willen verbeteren.

Plaats: Zaterdag 12 november 2005, 9.30 – 15.30 uur, Universiteitsbibliotheek van Amsterdam, Singel 425.

Mijn bijdrage had als titel 'samen sterk voor een duurzame samenleving'.

Reactie van de dagvoorzitter was dat de laatste alinea's die ik uitsprak zo in de troonrede zouden kunnen worden opgenomen.

Doordat het verhaal meer praktisch dan theoretisch was, kreeg het veel bijval.

Tijdens de broodjeslunch werden er rondetafelgesprekken gehouden waarbij door aanwezigen onderwerpen werden aangebracht die werden besproken om daarna toegevoegd te worden bij het aangeboden koffertje.

De heer Jurr van Dalen, directeur IVN Nederland sprak mevrouw Verdonk toe en overhandigde daarna het koffertje. Waarom aan haar? Omdat het thema dit jaar, leren van elkaar, door culturen heen, past bij haar portefeuille.

Hij vroeg de minister ook om wat ze zojuist had ontvangen aan andere bewindslieden en departementen door te geven en over enige tijd, bijvoorbeeld februari 2006, te evalueren.

Minister Verdonk was uiteraard zeer verheugd (...) en zegde toe dat ze in februari 2006 graag bereid is met de initiatiefnemers om de tafel te gaan zitten.

Marianne Horsman - Wagener

Doel van de netwerkconferentie: aan hoogopgeleide vrouwen structurele inzichten en praktische instrumenten aanreiken om het glazen plafond te doorbreken. Je leert actief omgaan met cruciale zaken waardoor je je carrièrekansen positief kunt beïnvloeden: attitude, vaardigheden, mentoraat. Hoe je en succesvol en volop vrouw kunt zijn!

Deze dag is uitdrukkelijk bedoeld voor zowel autochtone als allochtone hoogopgeleide vrouwen zodat wij met elkaar en van elkaar kunnen leren.

Informatie: Secretariaat VVAO, tel. 030 - 2109907, www.vvao.nl, e-mail: kantoor@vvao.nl. Inschrijving voor de netwerkconferentie per e-mail is helaas niet mogelijk.

LBVO vredessymposium 2005

Oorlog & vrede: liggen de rollen al vast?

VN-veiligheidsraad resolutie 1325 in de schijnwerpers

Datum: 5 november van 10.00 tot 16.00 uur

Plaats: Universiteit van Humanistiek, Drift 6 te Utrecht
Het symposium wordt georganiseerd onder auspiciën van het Landelijk Beraad Vredes Organisaties door: Humanistisch Vredes Beraad, Vrouwen voor Vrede en WILPF in samenwerking met de werkgroep Vrouwen & Gewapende Conflicten van de Nederlandse Vrouwenraad* en zal in het teken staan van: **Vrouwen Vrede Veiligheid [Resolutie 1325]**.

Wat is de betekenis van deze resolutie? Hoe wordt de resolutie na 5 jaar toegepast en wat moet er nog gebeuren?

Programma

10.30 uur opening

10.40 uur - 11.45 uur

* **Wat betekent resolutie 1325 voor de Nederlandse samenleving: overheid en NGO's?** Door Immanuel Korthals Altes, lid van de Taskforce Vrouwen Veiligheid en Conflict

* **Wat betekent resolutie 1325 voor vrouwen in conflictgebieden?** Door Sahro Mohamed, ervaringsdeskundige uit Somalië

* **Wat betekent de resolutie voor de verhouding tussen mannen en vrouwen?** Door Anja Meulenbelt, Eerste-Kamerlid en publiciste

11.45 uur sprekers reageren op elkaar

12.15 - 12.45 uur creatief intermezzo

12.45 - 13.30 uur lunch pauze

13.30 - 15.00 uur **plenaire discussie** met panel bestaande uit inleiders, parlementariërs en andere deskundigen.

Afsluitend een drankje

Toegang 5 euro (lunch inbegrepen), 12 min te voet van CS; bus: 2,3,4,8,11 (Janskerkhof). Aanmelden bij voorkeur voor 24 oktober bij Vrouwen voor Vrede: telefoon 033 - 4622755 of per e-mail vrouwenvoorvrede@antenna.nl

Actuele informatie: www.humanistischvredesberaad.nl of www.vrouwenvoorvrede.nl of www.de-nvr.nl

*werkgroep is samengesteld uit leden van: Amnesty International, BPW, Genderlinc, IFOR/WPP, Multicultural Women Peace Makers NL, NEAG, Nederlandse Vrouwen Raad, Vrouwen voor Vrede, WILPF

Wetenswaard

Impressieverslag

Een brede vertegenwoordiging uit het maatschappelijk veld kwam 31 mei 2005 op uitnodiging van de DCE bijeen voor een brainstormsessie Evaluatie Meerjarenbeleidplan Emancipatie. Doel was de resultaten van de maatregelen die in de eerste helft van het Meerjarenbeleidplan Emancipatie zijn uitgevoerd met elkaar te delen en te analyseren. Daarnaast zijn suggesties gedaan voor de vervolgaanpak tot 2010. De aanwezigen kwamen vanuit de kant van vrouwenorganisaties, allochtone organisaties, sociale partners, gezondheidszorg- en vluchtelingenorganisaties. Daarnaast waren verschillende ministeries uitgenodigd. De brainstorm geeft stof tot nadenken en het vormen van ideeën. In een vervolg brainstorm, die inmiddels op 30 juni heeft plaatsgevonden zijn ideeën en conceptvoorstellen verder uitgewerkt. Relevante voorstellen worden verwerkt in de

uiteindelijke notitie. Hierna wordt de verkennende fase afgesloten. Aldus de informatie van de DCE.

Heeft u interesse het impressieverslag van deze bijeenkomst te lezen? Ga naar www.emancipatieweb.nl en typ in het zoekvakje het woord "brainstormsessie".

Weinig moeders volledige baan

Veel Nederlandse vrouwen hebben een baan, maar slechts een gering deel werkt fulltime. Het aandeel van vrouwen in de potentiële beroepsbevolking dat fulltime werkt is al een aantal jaren stabiel op slechts 17%. Terwijl in de Europese Unie gemiddeld 62% van de werkende moeders een volledige werkdag buitenshuis heeft, ligt dat percentage in ons land niet hoger dan 20%. Dit blijkt uit de kwartaalanalyse arbeidsmarkt (eerste kwartaal 2005) van de Raad voor Werk en Inkomen (RWI). "Nergens ter wereld wordt,

"We moeten tijdsdruk een beetje relativeren"

Ooit zo grijs gehoord?

Opgelijkevoet.nl geeft informatie over het emancipatiebeleid van de overheid. Afzender van deze website is de DCE in samenwerking met de Directie Communicatie van het ministerie van Sociale Zaken. In de editie van juni 2005 staat een "verslag" van de Tijdconferentie die het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid op 28 april 2005 organiseerde. Het lezen over deze Tijdconferentie roept gemengde gevoelens op. Het lijkt alsof iedereen die het te druk heeft om nóg meer vrijwilligerswerk te doen of die moeite heeft werk en de zorg voor een gezin te combineren, daar vooral zelf schuld aan is.

Beter organiseren

Bijna de helft van alle Nederlanders (44%) heeft moeite om tijdsproblemen het hoofd te bieden, was een van de gepresenteerde onderzoeksresultaten van Motivaction. Deze nog steeds groeiende groep vindt het moeilijk om met tijdsdruk om te gaan en om werk en zorgtaken te combineren. Vier tijdexperts reageerden tijdens de conferentie op deze resultaten. Paul Schnabel, directeur van het Sociaal en Cultureel Planbureau, maakte het wel erg grijs: "Ik vind dat we die tijdsdruk een beetje moeten relativeren. We hebben er onderzoek naar gedaan, maar het blijkt niet dat mensen gejaagd door het leven gaan. En als dat wel zo is, dan gaat het om mensen die hun leven niet goed kunnen organiseren."

Maak keuzes

Ook Monique Brewster, directeur van een makelaardij, legde de verantwoordelijkheid bij de mensen zelf: "Kies

zelf bewust waar je je tijd aan besteedt en accepteer de consequenties. Ga niet zeuren en wijzen naar anderen. Gebrek aan tijd is in feite een weigering om keuzes te maken. Neem die verantwoordelijkheid en leer het ook je kinderen."

Dit is in elk geval een herkenbaar en zinnig advies.

Spitsuur en de overheid

Gelukkig was er nog een enkeling die een taak voor de overheid zag. Marjet van Zuijlen, voorzitter van de Nederlandse Gezinsraad, sprak over "het spitsuur van het leven", rond het veertigste jaar, waarin mensen het meest ongelukkig zijn. Volgens haar zou de overheid het mannen en vrouwen gemakkelijker moeten maken om werk en zorg te combineren. Zo noemde ze simpele kinderopvang, een ruimere verlofregeling, fatsoenlijk ouderschapsverlof en professionele opvang op school tussen de middag.

7 tot 7

Minister de Geus benadrukte dat er meer flexibiliteit nodig is om minder gestrest te raken en meer vrije tijd over te houden: "Het kabinet wil ouders in het spitsuur van het leven tegemoetkomen. Met verlofsparen nu en een levensloopregeling straks. Maar hier ligt ook een opdracht voor werkgevers: vind je eigen flexibiliteit." Minister de Geus eindigde met de wens dat een achturige werkdag zich zou moeten afspelen van 7 tot 7 uur, in plaats van tussen 9 en 5 uur.

vooral door vrouwen, zo veel in deeltijd gewerkt.”, zo stelt het rapport. “Kernpunt is dat de verantwoordelijkheden thuis feitelijk en gevoelsmatig combineerbaar moeten zijn met het verrichten van betaalde arbeid.” constateert de RWI.

Deze conclusies staan in schril contrast met de algehele politieke teneur dat we in Nederland content mogen zijn over de emancipatie van de (autochtone) vrouw. Applaus voor de RWI, die gelukkig zo nu en dan speciaal kijkt naar de positie van vrouwen in de arbeidsmarkt. Naar aanleiding van deze kwartaalanalyse zal de RWI in de tweede helft van 2005 deze problematiek nader onder de loep nemen en praktische aanbevelingen doen om vrouwen te stimuleren en te faciliteren om naast zorg voor hun kinderen “een volwaardige rol in het arbeidsproces te spelen”.

De RWI bestaat sinds januari 2002 en is het officiële en onafhankelijke overlegorgaan van vertegenwoordigers van werkgevers, werknemers en gemeenten. Deze Raad doet voorstellen aan de bewindslieden van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over het beleid rond werk en inkomen in de meest brede zin. Laten we hopen dat de politiek de RWI (nu wél?) serieus neemt!

Anke Leys

Projecten dagindeling

Centraal op de conferentie stonden de resultaten van lokale projecten Dagindeling, betaald door het Europees Sociaal Fonds. Zo werden projecten gepresenteerd over flexibele school- en werktijden, telewerken en openingstijden van publieke voorzieningen. Wie meer wil weten: ga naar www.opgelijkevoet.nl en kijk bij de editie juni 2005.

Anke Leys

Vijf Nederlandse vrouwen genomineerd voor de Nobelprijs voor de Vrede

Op 29 juni zijn de namen bekend gemaakt van 1000 vrouwen die genomineerd zijn voor de Nobelprijs voor de Vrede 2005. Onder de vrouwen, afkomstig uit 150 landen, zijn er vijf uit Nederland voorgedragen vanwege hun toewijding en werk voor vrede en mensenrechten. De genomineerde Nederlandse vrouwen zijn:

Shelley J. Anderson van Women Peacemakers Program (WPP)

Shelley Anderson woont al sinds 1988 in Nederland en werkt al 10 jaar voor het WPP van de IFOR. “Als je duurzame vrede wilt bewerkstelligen in gebieden waar een oorlog of een gewapend conflict heeft gewoed, kun je niet om vrouwen heen”, aldus Shelley. “Bij vredesopbouw moet je

iedereen betrekken en niet zomaar 50% van de bevolking er buiten laten. Neem Irak: als je daar een democratie wilt opbouwen, zul je ook naar vrouwen moeten luisteren”.

Rebecca Gomperts van Women on Waves

Rebecca Gomperts heeft in 1999 Women on Waves opgericht. Ondanks tegenwerking van regeringen en anti-abortus groepen heeft de abortusboot naar diverse landen gevaren waar abortus illegaal is. Rebecca Gomperts legt een direct verband tussen het zelfbeschikkingsrecht van vrouwen en de universele mensenrechten. “Veel vrouwen sterven omdat ze verstoken blijven van het meest fundamentele onderdeel van het bestaan, namelijk het beslissen of en wanneer zij kinderen krijgen”.

► Saskia Kouwenberg

onafhankelijke activiste voor mensenrechten

Saskia Kouwenberg heeft 25 jaar, haar halve leven, zich ingespannen voor de vrede. Zij is freelance journaliste, heeft gewerkt in samenwerking met Amnesty International, de VN en de Molukse en Oost-Timorese organisaties. Zij was coördinator van 135 onafhankelijke waarnemers in Oost-Timor in 1999. "Verantwoordelijkheid eindigt niet bij grenzen. De enige grenzen die je hebt, zijn de 24 uren in een dag waardoor je niet alles kan doen wat je zou willen doen", aldus Saskia.

Savitry MacCuish van World Peace Flame Foundation en Life Foundation International

Savitri MacCuish is in 1959 geboren in Schotland en woont in Nederland. Zij is oprichter en directeur van de World Peace Flame Foundation en Life Foundation International. Zij was de drijvende kracht achter de World Peace Flame (WPF). De vredesvlam brandt in veel steden in de wereld. In Nederland in Den Haag en Venlo. "Vrede kan niet overgedragen worden. Het begint met jou en de keuzes die we vandaag maken", aldus Savitri.

Adrienne van Melle-Hermans van Vrouwen voor Vrede

Adrienne is verbonden aan Vrouwen voor Vrede, een organisatie die al sinds 1980 bestaat. Ze vecht onvermoeibaar tegen racisme, moedigt samenwerking aan tussen verschillende religies en tracht begrip te kweken tussen vrouwen uit verschillende culturen. Zij regelt bijeenkomsten en discussies in huizen en buurtcentra. "Geboren in een welvarend deel van onze planeet voel ik mij verplicht me in te zetten voor een rechtvaardiger samenleving om mij heen en in de wereld". Hoewel door ziekte in haar activiteiten beperkt, blijft zij zich inzetten.

Publicaties

Publicaties NVR

De afgelopen maanden zijn er weer diverse interessante publicaties verschenen naar aanleiding van activiteiten van de NVR. De besturen van onze lidorganisaties hebben deze (veelal) reeds ontvangen. Geïnteresseerden kunnen ze - zolang de voorraad strekt - opvragen bij het NVR-bureau. We noemen:

- * Jaarverslag 2004 van de NVR
- * Het verslag van de Vrouw&Waterdag 2005, georganiseerd in samenwerking met het Nederlands Water Museum in Arnhem

Agenda 2005 - 06

Overzicht van de belangrijkste activiteiten in 2005 georganiseerd door of in samenwerking met de Nederlandse Vrouwen Raad (deels onder voorbehoud i.v.m. subsidie).

september

najaar

evaluatie Millennium Doelstellingen (zie nieuwsbrief van juni 2005)

2de helft van september

Beleidsdag commissies, bestuur en beroepskrachten

18 september

Ledendag van het Bahá'i Vrouwenforum Nederland in de botanische tuinen te Utrecht

20 september

presentatie Miljoenennota, reactie vanuit NVR bestuur en commissies, bijeenkomst met volksvertegenwoordigers Tweede Kamer

oktober

6 of 13 oktober

Interactiedag Duurzame Ontwikkeling

24 oktober

Viering van 60 jaar Verenigde Naties in het kader van Beijing +10 en evaluatie van Millennium Doelstellingen (misschien op 25 november). Terugblik op activiteiten van het afgelopen jaar.

november

17 november

Algemene Leden Vergadering

25 november

zie 24 oktober
Zodra bekend is waar diverse activiteiten plaats vinden (themadagen, Algemene Ledenvergadering e.d.) wordt dit aan de lidorganisaties meegedeeld.

- * Quick scan 'Ouderenbeleid in het perspectief van de vergrijzing', opgesteld in nauw overleg met de NVR-Werkgroep 'Older Women Count', naar aanleiding van de eind april 2005 - onder dezelfde titel - verschenen VWS-nota
- * Verslag van Catharien Terwisscha van Scheltinga, onze Vrouwenvertegenwoordiger in de Regeringsdelegatie naar de 13e Zitting van de VN Commissie voor Duurzame Ontwikkeling, april 2005